

Ειδικά Θέματα Εταιρικού Δικαίου

Πρακτικά-Λύσεις

Πρακτικό 1

1. Απαρτία και πλειοψηφία της Γενικής Συνέλευσης

Τα θέματα που συζητήθηκαν στη ΓΣ της “ALPHA Logistics A.E.”, έγκριση οικονομικών καταστάσεων, διανομή μερίσματος και αμοιβή μελών ΔΣ. ανήκουν στα συνήθη θέματα της ανώνυμης εταιρείας. Για τα θέματα αυτά ο νόμος απαιτεί τη λεγόμενη συνήθη απαρτία, δηλαδή εκπροσώπηση τουλάχιστον του 1/5 του καταβεβλημένου κεφαλαίου, καθώς και απλή πλειοψηφία των παρόντων μετόχων.

Στην προκειμένη περίπτωση παρέστησαν οι μέτοχοι M1 και M2 που εκπροσωπούν συνολικά το 85% του κεφαλαίου. Συνεπώς το ποσοστό αυτό υπερκαλύπτει κατά πολύ το νόμιμο όριο και οι αποφάσεις ελήφθησαν με επαρκή απαρτία και πλειοψηφία. Δεν απαιτείτο αυξημένη απαρτία, διότι δεν επρόκειτο για τροποποίηση καταστατικού ή άλλο εξαιρετικό θέμα.

Συμπέρασμα: Οι αποφάσεις της ΓΣ είναι τυπικά έγκυρες ως προς τη διαδικασία λήψης τους. Τυχόν ελαττώματα αφορούν το περιεχόμενό τους και όχι την απαρτία.

2. Νομιμότητα της απόφασης διανομής μερίσματος

Βασική αρχή του δικαίου των Α.Ε. είναι ότι επιτρέπεται διανομή μόνο από πραγματικά και διανεμητέα κέρδη. Πριν από κάθε διανομή πρέπει να έχουν καλυφθεί ζημίες προηγούμενων χρήσεων και να διασφαλίζεται η προστασία της εταιρικής περιουσίας και των πιστωτών.

Στην υπόθεση προκύπτει ότι η εταιρεία εμφάνιζε σωρευμένες ζημίες 70.000€. Επομένως δεν υπήρχαν διαθέσιμα κέρδη 120.000€ ώστε να διανεμηθούν ως μέρισμα. Επιπλέον, η διανομή αποφασίστηκε χωρίς ειδική έκθεση που να τεκμηριώνει τη δυνατότητα διανομής, γεγονός που ενισχύει τον παράνομο χαρακτήρα της.

Οι συνέπειες είναι σοβαρές:

- Η απόφαση της ΓΣ είναι ουσιαστικά παράνομη και ακυρώσιμη, διότι αντίκειται σε αναγκαστικές διατάξεις.
- Οι μέτοχοι που έλαβαν το μέρισμα υποχρεούνται να το επιστρέψουν ως αχρεωστήτως καταβληθέν.
- Τα μέλη του ΔΣ που εισηγήθηκαν ή εκτέλεσαν τη διανομή υπέχουν αστική ευθύνη έναντι της εταιρείας για τη ζημία που προκλήθηκε.

Συμπέρασμα: Η διανομή των 120.000€ είναι μη νόμιμη και γεννά ευθύνη ΔΣ και υποχρέωση επιστροφής από τους μετόχους.

3. Επίδραση της καθυστερημένης καταχώρισης στο ΓΕΜΗ

Η δημοσιότητα στο ΓΕΜΗ έχει κυρίως αντιταξιμό χαρακτήρα: καθιστά τις αποφάσεις γνωστές και δεσμευτικές έναντι τρίτων. Η καθυστέρηση τριών μηνών δεν θεραπεύει το ουσιαστικό παράνομο περιεχόμενο των αποφάσεων.

Έτσι:

- Το κύρος των αποφάσεων κρίνεται με βάση τη νομιμότητά τους και όχι με βάση τον χρόνο καταχώρισης.
- Μέχρι την καταχώριση, οι αποφάσεις δεν ήταν αντιτάξιμες σε τρίτους, γεγονός που θα μπορούσε να δημιουργήσει προβλήματα σε συναλλαγές της εταιρείας.

Συμπέρασμα: Η καθυστερημένη δημοσιότητα δεν καθιστά έγκυρη την παράνομη διανομή, αλλά επηρεάζει μόνο την ισχύ των αποφάσεων έναντι τρίτων.

4. Σύγκρουση συμφερόντων του Προέδρου ΔΣ

Η σύμβαση παροχής υπηρεσιών με εταιρεία συμφερόντων της συζύγου του Μ1 συνιστά τυπική περίπτωση συναλλαγής με συνδεδεμένο μέρος. Το δίκαιο των Α.Ε. επιβάλλει στα μέλη ΔΣ υποχρέωση πίστης και αποφυγής σύγκρουσης συμφερόντων. Για τέτοιες συναλλαγές απαιτείται προηγούμενη έγκριση της ΓΣ και πλήρης διαφάνεια.

Εφόσον η σύμβαση συνήφθη χωρίς έγκριση, παραβιάστηκαν:

- το καθήκον πίστης του Μ1,
- οι κανόνες περί σύγκρουσης συμφερόντων,
- οι αρχές προστασίας της εταιρικής περιουσίας.

Οι συνέπειες είναι:

- δυνατότητα ακύρωσης της σύμβασης ή μη αναγνώρισης των δαπανών,
- αστική ευθύνη του Μ1 για τυχόν ζημία (π.χ. υπερτιμολόγηση 80.000€),
- ενδεχόμενη ευθύνη και των λοιπών μελών ΔΣ αν γνώριζαν και ανέχθηκαν την πράξη.

Συμπέρασμα: Η συναλλαγή είναι νομικά προβληματική και θεμελιώνει σοβαρή ευθύνη του Προέδρου ΔΣ.

5. Δικαιώματα του μετόχου Μ3 (μειοψηφία 15%)

Παρά το μικρό ποσοστό του, ο Μ3 διαθέτει σημαντικά δικαιώματα:

1. Προσβολή αποφάσεων ΓΣ λόγω παρανομίας της διανομής και της αμοιβής ΔΣ.
2. Άσκηση αγωγής ευθύνης κατά των μελών ΔΣ για ζημία της εταιρείας.
3. Αίτημα ελέγχου της εταιρείας από ειδικούς ελεγκτές.
4. Αμφισβήτηση της σύμβασης με συνδεδεμένο μέρος και αίτηση αποζημίωσης.

Τα δικαιώματα αυτά αποδεικνύουν ότι το δίκαιο των Α.Ε. παρέχει ουσιαστική προστασία και στη μειοψηφία.

Τελική αξιολόγηση

Οι αποφάσεις της ΓΣ ήταν διαδικαστικά έγκυρες, όμως:

- η διανομή μερίσματος αντίκειται σε αναγκαστικούς κανόνες,
- η αμοιβή ΔΣ και η συναλλαγή του Μ1 παραβιάζουν το καθήκον πίστης,
- θεμελιώνεται ευθύνη των μελών ΔΣ και υποχρέωση επιστροφής των ποσών.

Ο Μ3 έχει ισχυρή νομική βάση για δικαστική προστασία και πιθανότητα επιτυχίας των αξιώσεών του.

Πρακτικό 2

1. Νομιμότητα της “διανομής” 25.000€

Στην Ι.Κ.Ε. η καταβολή ποσών προς τους εταίρους επιτρέπεται μόνο ως διανομή κερδών που έχουν προκύψει νόμιμα από τη λειτουργία της εταιρείας και κατόπιν απόφασης των εταίρων. Ο διαχειριστής δεν διαθέτει αυτοτελή εξουσία να αποφασίζει διανομή, διότι κάτι τέτοιο θα έθετε σε κίνδυνο την εταιρική περιουσία και τα συμφέροντα των πιστωτών.

Στην υπόθεση, το ποσό των 25.000€ προήλθε από δανειακά κεφάλαια και όχι από κέρδη. Επιπλέον, η απόφαση ελήφθη μονομερώς από τον διαχειριστή χωρίς εταιρική απόφαση. Επομένως η πράξη αυτή παραβιάζει τόσο τον κανόνα προστασίας της περιουσίας όσο και την εσωτερική κατανομή αρμοδιοτήτων.

Οι συνέπειες είναι οι εξής:

- Ο διαχειριστής Ε1 υπέχει αστική ευθύνη για ζημία της εταιρείας και υποχρέωση αποκατάστασης.
- Οι εταίροι που έλαβαν τα ποσά οφείλουν να τα επιστρέψουν ως αχρεωστήτως καταβληθέντα, ανεξάρτητα από το αν ενήργησαν καλόπιστα.

Συμπέρασμα: Η “διανομή” είναι παράνομη και γεννά ευθύνη του διαχειριστή και υποχρέωση επιστροφής των ποσών.

2. Παραβίαση υποχρεώσεων του εξωκεφαλαιακού εταίρου Ε2

Ο Ε2 συμμετέχει με εξωκεφαλαιακή εισφορά εργασίας. Η εταιρική του ιδιότητα στηρίζεται στην πραγματική και διαρκή παροχή της συμφωνημένης εργασίας. Επιπλέον, κάθε εταίρος της Ι.Κ.Ε. δεσμεύεται από υποχρέωση πίστης προς την εταιρεία, η οποία περιλαμβάνει αποφυγή ανταγωνιστικών ενεργειών.

Η συμπεριφορά του Ε2, ο οποίος εργάζεται ελάχιστα και παράλληλα ασκεί ανταγωνιστική δραστηριότητα, συνιστά σοβαρή παράβαση των εταιρικών του υποχρεώσεων. Η Ι.Κ.Ε. μπορεί να λάβει μέτρα όπως:

- απαίτηση πραγματικής εκπλήρωσης της εισφοράς,
- αξίωση αποζημίωσης για ζημία,
- ακόμη και αποκλεισμό του εταίρου για σπουδαίο λόγο, εφόσον η παράβαση καθιστά αδύνατη τη συνεργασία.

Συμπέρασμα: Ο Ε2 παραβιάζει ουσιώδεις εταιρικές υποχρεώσεις και η εταιρεία έχει ισχυρά δικαιώματα αντίδρασης.

3. Σύγκρουση συμφερόντων του διαχειριστή Ε1

Ο διαχειριστής οφείλει να ενεργεί με γνώμονα αποκλειστικά το εταιρικό συμφέρον και να αποφεύγει κάθε σύγκρουση συμφερόντων. Συναλλαγές με συνδεδεμένα πρόσωπα, όπως η εταιρεία του αδελφού του Ε1, απαιτούν τουλάχιστον ενημέρωση και έγκριση των εταίρων, ώστε να διασφαλίζεται η διαφάνεια.

Η υπογραφή σύμβασης 40.000€ χωρίς καμία ενημέρωση αποτελεί παράβαση του καθήκοντος πίστης. Η πράξη αυτή:

- μπορεί να θεωρηθεί μη δεσμευτική για την εταιρεία,
- θεμελιώνει ευθύνη του Ε1 για τυχόν ζημία,
- μπορεί να αποτελέσει λόγο παύσης του από τη διαχείριση.

Συμπέρασμα: Η σύμβαση είναι νομικά προβληματική και ο Ε1 υπέχει σοβαρή ευθύνη.

4. Θέση και προστασία του εγγυητικού εταίρου Ε3

Η εγγυητική εισφορά του Ε3 ενεργοποιείται μόνο επικουρικά, δηλαδή όταν η εταιρική περιουσία δεν επαρκεί για την ικανοποίηση των πιστωτών. Δεν πρόκειται για άμεση και αυτόματη ευθύνη.

Ο Ε3 διαθέτει δικαιώματα προστασίας:

- να ενημερώνεται για τη διαχείριση,
- να ζητά έλεγχο των πράξεων του διαχειριστή,
- να στραφεί κατά του Ε1 με αξίωση αναγωγής, εφόσον η ανάγκη ενεργοποίησης της εγγύησης οφείλεται σε παράνομες πράξεις του διαχειριστή (παράνομη διανομή, σύμβαση με συνδεδεμένο πρόσωπο).

Συμπέρασμα: Η εγγύηση του Ε3 δεν ενεργοποιείται αυτομάτως και ο ίδιος έχει ισχυρά δικαιώματα άμυνας.

5. Στάδια λύσης και εκκαθάρισης της Ι.Κ.Ε.

Σε περίπτωση απόφασης λύσης, ακολουθούν διαδοχικά στάδια:

1. Λήψη απόφασης εταίρων για λύση,

2. Ορισμός εκκαθαριστή, ο οποίος αντικαθιστά τον διαχειριστή,
3. Απογραφή περιουσίας και είσπραξη απαιτήσεων,
4. Ικανοποίηση πιστωτών με σεβασμό στη σειρά κατάταξης,
5. Διανομή τυχόν υπολοίπου στους εταίρους σύμφωνα με το καταστατικό,
6. Τελική διαγραφή από το ΓΕΜΗ.

Η εγγυητική εισφορά του Ε3 θα εξεταστεί στο στάδιο 4, μόνο εφόσον η εταιρική περιουσία αποδειχθεί ανεπαρκής.

Τελική αξιολόγηση

Οι πράξεις του διαχειριστή Ε1 (παράνομη διανομή και σύμβαση με συνδεδεμένο πρόσωπο) αντίκεινται στις βασικές αρχές της Ι.Κ.Ε. και θεμελιώνουν ευθύνη του. Ο εξωκεφαλαιακός εταίρος Ε2 παραβιάζει τις δικές του υποχρεώσεις, ενώ ο εγγυητικός εταίρος Ε3 διαθέτει δικαιώματα προστασίας και αναγωγής. Η ενδεχόμενη λύση της εταιρείας πρέπει να ακολουθήσει τα θεσμικά στάδια εκκαθάρισης.